

Úlohy na cvičení 16. dubna 2024 z AN2

1. Načrtněte graf závislosti rychlosti rovnoměrně zrychleného pohybu na čase: $v = at$.
Odvoďte geometricky vzorec pro dráhu: přírůstek dráhy Δs je úměrný přírůstku času $\Delta s = v\Delta t$ a tento součin na grafu odpovídá obsahu obdélníku o stranách v , Δt .¹
2. Odvoďte závislost dráhy s na čase t pro rovnoměrný pohyb s rychlostí $v_0 > 0$ v čase $t \in [t_1, t_2]$ a rovnoměrně zrychlený se zrychlením $a > 0$ v čase $t \in [t_2, t_3]$.²
Dráhu počítejte od okamžiku $t = t_1$ (tj. $s(t_1) = 0$).
3. Načrtněte graf funkce f a pro $t \in [a, b]$ vypočtěte obsah $S(t)$ mnohoúhelníka $M(t)$ (mezi osou x a grafem f v intervalu $[a, t]$).³

$$M(t) = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 : x \in [a, t], y \in [0, f(x)]\}$$

Výsledek zkontrolujte výpočtem derivace S' .

a. $a = 0, b = 3$

$$f(x) = \begin{cases} 3 & x \in [a, 2] \\ x + 1 & x \in (2, b] \end{cases}$$

b. $a = 0, b = 4$

$$f(x) = \begin{cases} 5 - x & x \in [a, 3] \\ 2 & x \in (3, b] \end{cases}$$

c. $a = 1, b = 4$

$$f(x) = \begin{cases} 5 - x & x \in [a, 2] \\ 3 & x \in (2, b] \end{cases}$$

d. $a = -1, b = 3$

$$f(x) = \begin{cases} 4 & x \in [a, 1] \\ x + 3 & x \in (1, b] \end{cases}$$

4. Přeformulujte úlohu 3 jako fyzikální úlohu. Inspirujte se úlohou 2.
5. Graf funkce f je sjednocením úseček AB , BC . Funkce S je zadaná stejně jako v předchozí úloze. Vypočtěte S a S' .

---

¹Připomeňme, že vyjde známý vzorec $s = \frac{1}{2}at^2$.

²Předpokládáme $t_1 < t_2 < t_3$.

³Čárka zde znamená konjunkci, tedy $x \in [a, t], y \in [0, f(x)]$ je totéž jako $x \in [a, t] \wedge y \in [0, f(x)]$.

- a. $A = [0, 4], B = [3, 2], C = [4, 2]$
- b. $A = [1, 4], B = [2, 3], C = [4, 3]$
- c. $A = [-1, 4], B = [1, 4], C = [3, 6]$
- d. $A = [0, 3], B = [2, 3], C = [3, 4]$

6. U funkce f v zadání úlohy 3 změňte hodnotu v konstantní části. Vypočtěte S i S' i pro toto změněné zadání.

- a. $a = 0, b = 3$

$$f(x) = \begin{cases} 1 & x \in [a, 2] \\ x + 1 & x \in (2, b] \end{cases}$$

- b. $a = 0, b = 4$

$$f(x) = \begin{cases} 5 - x & x \in [a, 3] \\ 4 & x \in (3, b] \end{cases}$$

- c. $a = 1, b = 4$

$$f(x) = \begin{cases} 5 - x & x \in [a, 2] \\ 1 & x \in (2, b] \end{cases}$$

- d. $a = -1, b = 3$

$$f(x) = \begin{cases} 2 & x \in [a, 1] \\ x + 3 & x \in (1, b] \end{cases}$$

7. Výsledky třetí a šesté úlohy zkontrolujte ověřením

- (a) $S'(t) = f(t)$
- (b) $S(a) = 0$
- (c) Funkce S je spojitá na intervalu $[a, b]$.

8. Jakou vlastností se liší funkce f ve třetí a šesté úloze? Jak se tato vlastnost projeví na grafu funkce f ? Jak na grafu funkce S ?

9. Jak se na pohybu projeví nespojitost v úloze 6, pokud ji přeformulujeme jako úlohu 2?

Vysvětlete, proč je funkce S spojitá a jak by se projevila případná nespojitost ve fyzikální interpretaci?

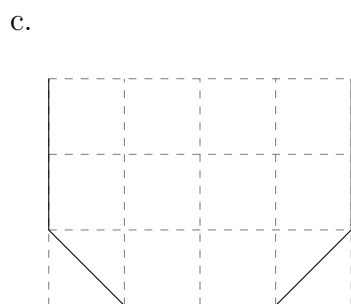
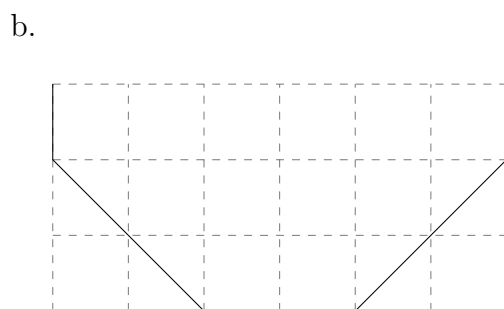
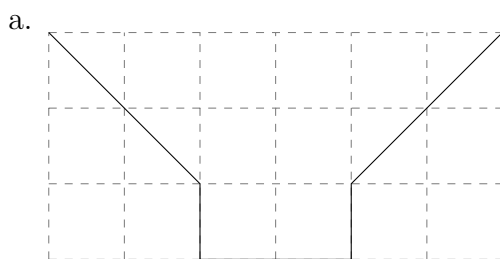
10. Čemu je rovna derivace S' , je-li $S(t)$ rovno obsahu množiny $M(t)$?

$$M(t) = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 : x \in [-1, t], y \in [0, 1 - x^2]\}$$

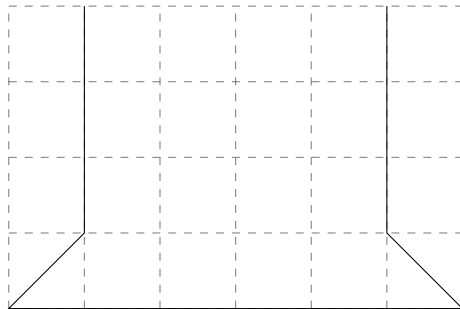
Čemu je rovna funkce S ?

11. Na obrázku je znázorněn průřez rotačně symetrickou nádobou v jednotkové mřížce.

- Definujte funkce S , V , které charakterizují, jakým způsobem plocha hladiny a objem pod hladinou závisí na výšce hladiny h .
- Načrtněte graf funkce S .
- Vypočtete derivaci V' . Jak tuto derivaci použijete k ověření správnosti výpočtu?
- Úloha na prostorovou představivost: co vám nádoba připomíná? Kde jste viděli nádobu podobného tvaru?

d.

12. Hra *kolikrát hodíš, než ti padne šestka*:

Pořídte si hrací kostku, mnohokrát s ní hodte a počítejte vždy počet hodů, ve kterých za sebou nepadne šestka.

Příklad:

jsou-li hody: 5 4 1 6 3 3 1 2 6 6 5 5 4 1 6 2 2 1,

zapište si počty: 3, 4, 0, 4 (posloupnost 2 2 1 za poslední šestkou ne-
uvažujeme).

Vášim úkolem je určit průměrnou hodnotu těchto počtů. V našem případě je průměr roven $(3 + 4 + 0 + 4)/4 = 3.75$. Budete-li házet dostatečně dlouho, bude se průměr blížit hodnotě, kterou nazýváme *střední hodnotou*.

Střední hodnotu můžete spočítat i jako součet nekonečné řady:

Hodíme-li n -krát, padne šestka hned v prvním hodu přibližně v $n/6$ případech.

Kolikrát padne na druhý hod? V $5n/6$ případech nepadne poprvé a v šestině těchto případů (tedy v $5n/6 \times 1/6$) padne napodruhé.

Podobně spočítáme, že napotřetí padne přibližně v $5n/6 \times 5/6 \times 1/6 = 5^2n/6^3$ případech.

Součet hodů tedy bude přibližně

$$0 \times \frac{n}{6} + 1 \times \frac{5n}{36} + 2 \times \frac{5^2n}{6^3} + \dots$$

a průměr bude přibližně

$$\frac{0 \times \frac{n}{6} + 1 \times \frac{5n}{36} + 2 \times \frac{5^2n}{6^3} + \dots}{n}$$

Zbývá tedy pokrátit n a sečíst řadu.